

GAZETA KUJAWSKA

ORGAN MIĘDZYPARTYJNY STRONNICTW POLITYCZNYCH

Rok II. Nr. 101 (400)

Włocławek, piątek 2 maja 1947 roku.

Cena 3 złote

O czołowe miejsce

W r. 1918 ziszczyły się pragnienia bohaterów z Wrześni. Dzieje powołały Polskę jako państwo do życia. Ale w dziedzinie „Zbawionej Polski” nie było jednolitej całości scementowanej duchem czasu. Wskutek rozdarcia Jej na trzy części wytworzyły się trzy typy duchowe, trzy rodzaje charakterów. Szkoła polska miała trudne zadanie, bo oprócz krzewienia oświaty musiała spoić i uszlachetnić trzy spaczzone niejednorodnie charaktery, pogodzić i zjednać trzy typy duchowe w jeden typ zbiorowy.

I obecnie taki sam obowiązek spada na wszystkie szkoły — więc muszą mieć liczne zbiory książek, bo język polski nie może być nadal pomocniczym przedmiotem.

Z braku książki nasz chłop i rzemieślnik i fachowiec stał na niższym poziomie kulturalnym i dlatego różnice stanowe, zamiast się zacierać trwały w niezmiennym stanie. Za mało miał wiadomości, możeby i czytał, a często nie wiedział co, i jak i po co ma czytać? Nie umiejąc śledzić i rozwiązywać problemów, ograniczał się tylko do czytania gazet. Do wyjątków należeli ci, którzy z domu wynieśli przyzwyczajenie i zamilowanie do książki. I ich lektura ścieśniała się do beletrystyki. Z tego powodu nawet wybitny fachowiec nie mógł zabierać głosu w dyskusjach, nie był przygotowany do udziału w życiu społecznym. To też odsuwano go na plan dalszy. Nic dziwnego, że czuł się pokrzywdzonym.

Za przykład może nam posłużyć rzemieślnik i chłop w Danii. Tam prawie każdy posiada wykształcenie ogólne, na dość wysokim poziomie. Tam robotnik, chłop, szewc, krawiec, technik, nauczyciel, urzędnik i minister znajdują wspólne tematy, mogą prowadzić dyskusje, rozwiązywać wspólnie różne zagadnienia, — bo książka jest im wszystkim dostępna, tam czytają książki wszyscy, tam nikt nie szczędzi ofiar na książkę mając jej wartość i rolę.

W Polsce Współczesnej musi powstać nowy człowiek, — oświecony inteligent, robotnik i chłop, oni muszą dorównać swoimi wiadomościami obywatelowi Danii.

Sztuki piękne, jak nauka literatury, — czytelność, nie może zejść na plan drugi.

Owszem, nawet należy dać jej miejsce czołowe.

W technicznych twórcach ręk nie wyżyje się człowiek całkowicie, czegoś mu brak, więc wyrzyna się poza formę materialną i wlatuje poprzez harmonię sztuk pięknych do ideałów wymarzonych.

Dzieło ręk jest wytworem myśli ludzkiej, a myśl trzeba kształcić. Literatura, — jako zbiór wyborowych dzieł, należy do tych przedmiotów, które posiadają największą różnorodność, bogactwo i różnorodność zagadnień np. psychologicznych, este-

Wstępne porozumienia handlowe polsko - brytyjskie

LONDYN. PAP. Rokowania handlowe polsko-brytyjskie doprowadziły do wstępnego porozumienia, przewidującego w ciągu najbliższych 3 lat import towarów angielskich do Polski wartości 35 milionów funtów szterlingów oraz eksport towarów polskich do Anglii wartości 23 milionów funtów.

Wśród towarów importowanych znajdują się surowce, jak wełna, chemikalia itp. oraz części zapasowe do maszyn, łącznej wartości 20 milionów funtów. Nadto otrzyma Polska z W. Brytanii maszyny i sprzęt inwestycyjny, urządzenia techniczne do kopalń, portów i zakładów przemysłowych wartości około 15 milionów funtów. Polska eksportować będzie cukier, jagody, meble, szkło, porcelanę itp. Polska dołoży starań, aby w przyszłości uzupełnić listę towarów sprzedawanych Anglii cynkiem.

Dla pokrycia różnicy między wartością eksportu i importu zużyta będzie część złota polskiego, w wysokości 6 milionów funtów. Nadto Polska zostanie uprawniona do odbioru warty wartości półtora miliona funtów na poczet kredytu specjalnego, przyznanego Polsce w umowie finansowej.

Umowa handlowa polsko-brytyjska będzie ostatecznie sfinalizowana i

podpisana po ratyfikacji przez rząd brytyjski polsko-brytyjskiej umowy finansowej.

W ciągu najbliższego czasu udadzą się do Londynu polscy eksperci, celem ustalenia z dostawcami brytyjskimi terminu dostawy towarów do Polski.

Sprawa Palestyny w ONZ

NOWY JORK (obsł. wł.). W dniu wczorajszym w czasie obrad Rady Bezpieczeństwa została poruszona sprawa rozpatrzenia wniosku Arabów w sprawie Palestyny.

Stany Zjednoczone poparły wniosek przekazania sprawy tej na Zgromadzenie Generalne Organizacji Narodów Zjednoczonych. Przedstawiciel Polski ambasador Winiewicz wypowiedział się za tym aby wszystkie zainteresowane w tej sprawie państwa mogły wygłosić swoją opinię. W związku z tym również i przedstawi-

ciele Palestyny winni być dopuszczeni do tych obrad.

Sesja plenarna Rady Bezpieczeństwa zostanie w związku z tym odroczona.

Debata w Izbie Gmin

LONDYN (obsł. wł.). W izbie gmin rozpoczęła się debata nad zagadnieniem upaństwowienia środków transportowych w Anglii. Debata ta potrwa kilka dni.

Nowy most kolejowy

WARSZAWA (obsł. wł.). W tych dniach otwarto nowy most kolejowy na trasie Wrocław—Rawicz.

Most ten jest konstrukcją żelaznej i posiada 7 przęseł.

Transport kopry

GDYNIA (obsł. wł.). Do Gdyni przybył dawno oczekiwany statek duński, który przywiózł transport 5 tysięcy ton suchej kopry.

Z produktu tego da się wytłoczyć znaczną ilość tłuszczów, które są w naszej gospodarce bardzo ważne.

Straszliwy huragan

WASZYNGTON (obsł. wł.). W stanie Missouri przeszedł straszliwy huragan, który w wielu miejscowościach dokonał wielkich spustoszeń.

Szczególnie dotkliwie odczuło działanie huraganu miasto Saint Louis, gdzie wichura zniszczyła wiele domów.

Minister Bevin u Premiera Attlee

LONDYN (obsł. wł.). Minister spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii Bevin odbył konferencję z premierem Attlee, któremu złożył dłuższe sprawozdanie z wyniku obrad w

Moskwie.

Po sprawozdaniu pomiędzy premierem i ministrem odbyła się wymiana zdań na aktualne tematy polityki zagranicznej.

Wyjazd delegacji węgierskiej

WARSZAWA (obsł. wł.). W dniu wczorajszym wyjechała z Warszawy delegacja węgierska, która prowadziła rokowania w sprawie wymiany handlowej pomiędzy Polską a Węgrami.

W czasie obrad ustalono jakość produktów, które zostaną przeznaczone do obustronnej wymiany. Węgry do Polski importować będą, między innymi, ropę, produkty naftowe, oraz lekarstwa.

Newy rekord szybkości nad Atlantykiem

LONDYN PAP. Kapitan A. Powell z Nowego Jorku, na samolocie „Clipper Invincible” z 40 pasażerami na pokładzie przeleciał z Nowego Jorku do Londynu w rekordowym czasie 5 godzin 23 minut. Przeciętna szybkość

lotu wynosiła 608,33 km na godzinę. Na pewnym odcinku szybkość dochodziła do 640,75 km na godzinę. Rekord ten jest o 5 minut krótszy, niż poprzedni rekord kapitana Jonesa na samolocie „Constellation”.

tycznych, socjalnych i historycznych. Wzbogaca ona słownik, wyrabia styl, zapoznaje z sensem życia i przemienia duszę. Zagadnienia te pogłębiają przeżycia bohaterów w utworach, budzą uczucia, zespala ją z własnym światem przeżyć

Rozbiór literacki jest uprawą przeżywania estetycznego danego dzieła, chroni przed chaosem myślowym i przez to rzeczywistość staje się dla czytelnika ciekawszą niż ce-

dzienne trudy i saure, monotonne dni pracy.

Ozycanie książek zbliża do siebie ludzi. Poznają się wzajemnie, zacieśniają węzły przyjaźni i nabierają zaufania do siebie. Przy dyskusjach czytelnik wyrabia w sobie kryterium myślącego, rozumnego, głęboko czującego człowieka. Wnika w zagadki bytu, zakreśla cele, wyznacza misję. Wtedy, choć spracowany z opromienionym światem wstępuje w świat

idei. I sam rozwija się, uszlachetnia. W sercu jego wzbera się nauca, i potężnieje i ogarnia jednostki, grupy, cały naród.

Ażby cel ten był osiągnięty i żeby przygotować społeczeństwu tak dojrzałego pracownika, trzeba dysponować większą ilością książek. O zwiększeniu tej ilości powinnno pomyśleć całe społeczeństwo, jeżeli zależy mu na sercu przyszłość jego państwa.
Dr W. Derdziński

O wynikach konferencji moskiewskiej

LONDYN. PAP. Korespondent „Manchester Guardian“ Werth w swojej ostatniej depeszy z Moskwy, opisującej odjazd ministra Bevina, zastanawia się, czy brytyjski minister spraw zagranicznych pod pozorem dobrego nastroju nie ukrywa obawy przed przyjęciem, jakie czeka go w Anglii. Nie przywozi on z sobą ani obiecane rozszerzenie układu ze Związkiem Radzieckim, ani traktatu z Austrią.

Jeżeli chodzi o sprawę odszkodowań, Bevin był tak samo nieugięty jak Marshall, wskutek czego delegacja radziecka uważała jego nastawienie za jedną z przyczyn braku porozumienia.

Następnie Werth zaznacza, że w wielu punktach poglądy strony radzieckiej i brytyjskiej na sprawę konferencji są zgodne. Obie strony stoją na stanowisku konieczności planowania na dłuższą metę, obie strony dążą do osiągnięcia pozytywnych rezultatów, obie strony uważają, że nie można rozwiązać problemu niemieckiego w przeciągu paru tygodni, obie strony są zdania, że na następnej konferencji sprawy te pójdą łatwiej, ponieważ obecnie jasne jest stanowisko wszystkich 4 mocarstw.

Dalej korespondent pisze, że wśród delegacji amerykańskiej panuje przekonanie, że minister Marshall do pewnego stopnia wykazał brak zdolności dyplomatycznej i był na konferencji moskiewskiej bardziej żołnierzem, aniżeli dyplomata.

Jeśli chodzi o sprawy sporne amerykańsko-radzieckie, to Werth zalicza do nich również sprawę Korei, która — zdaniem jego — wkrótce wypłynie na powierzchnię.

MOSKWA. PAP. Omawiając wyniki konferencji moskiewskiej „Prawda“ stwierdza, że dała ona konkretne rezultaty, gdyż stworzyła podstawy do rozwiązania zagadnienia niemieckiego. Niezadowolające dotychczas wyniki demilitaryzacji, denazyfikacji i demokratyzacji w strefach zachodnich są niewątpliwie konsekwencją niewprowadzenia w życie postanowień poczdamskich.

Należy stwierdzić, że dają się słyszeć głosy, wyrażające niezadowolenie z wyników konferencji moskiewskiej. Niezadowoleni są zwłaszcza ci, którzy pragną zlikwidować, lub przynajmniej zmienić uchwały krómskie i poczdamskie, tak, aby utworzyć drogę wzmagającym się agresywnym

tendencjom imperialistycznym pewnych kół.

Demokratyczne masy ludowe na całym świecie będą mogły osądzić pracę i wyniki konferencji moskiewskiej.

Konferencja dowiodła, że trwały pokój może być osiągnięty jedynie pod warunkiem wypełnienia poważnych obowiązków, które mocarstwa

sojusznicze wzięły na siebie podczas wojny i po odniesieniu zwycięstwa nad hitlerowskimi Niemcami. Przez wypełnienie tych obowiązków i przy zastosowaniu wypróbowanych metod współpracy międzynarodowej, istnieje konkretna możliwość rozwiązania zagadnienia niemieckiego oraz sprawy Austrii, zgodnie z interesami pokoju i bezpieczeństwa narodów.

W Niemczech

NORYMBERGA. PAP. W trakcie procesu przeciwko znanemu przemysłowcowi niemieckiemu Fryderykowi Flickowi wyszło na jaw, że niemiecki przemysł prywatny popierał hitlerowskie organizacje SA i SS. Generał SS Pohl, odpowiadający za zbrodnie wojenne, stwierdził w swoim zeznaniu, że odwiedził znanego fabrykanta papierosów Filipa Reetsma, od którego otrzymał 100 tysięcy marek dla Himmlera na cele jego organizacji. Również baron von Schroeder — jak oświadczył Pohl — zajmował się zbieraniem poważnych sum pieniędzy, których nie oszczędził przemysł niemiecki na potrzeby hitlerizmu.

STUTTART. W procesie Schachta przed stuttgartarką izbą denazyfikacyjną wystąpić ma jako świadek przewodniczący partii chrześcijańskodemokratycznej, Jakób Kaiser, świadek ten ma stwierdzić, że Schacht wbrew temu co twierdzi, nie był zamieszany w spisek lipcowy przeciwko Hitlerowi.

BERLIN. Dyrektor wydziału finansowego amerykańskiego zarządu wojkowego stwierdził, że wszystkie rozpowszechniane ostatnio za granicą pogłoski o bliskiej już reformie walutowej w Niemczech, wskutek której marka straciłaby 90% swej wartości, polegają na czystej fantazji. Wprawdzie wszystkie 4 mocarstwa są jednomyślnie co do konieczności przeprowadzenia reformy walutowej w Niemczech, ale musi to potrwać jeszcze dłuższy czas, w każdym razie będzie niemożliwe przed gospodarczym zjednoczeniem Niemiec.

BERLIN. Jak podaje berliński „Der Kurier“, amerykański sąd wojskowy skazał na 3 lata więzienia Niemca — Eugeniusza Duca, który, posiłkując się sfałszowanymi papierami, podawał się za oficera armii rumuńskiej i korespondenta jednego z dzienników

bukareszteńskich. Luca nosił nawet amerykański mundur z napisem „Press Correspondent“ na rękawie.

GOEPPINGEN. Amerykański sąd wojskowy skazał na karę ciężkiego więzienia członków wykrytej ostatnio podziemnej organizacji hitlerowskiej, która istniała pod nazwą „Grupa 9/11/23“. Główni dwaj oskarżeni otrzymali kary 15 i 8 lat ciężkiego więzienia.

HAMBURG. Prasa niemiecka podaje wiadomość o poszukiwaniach, prowadzonych przez detektywów londyńskiego „Scotland Yardu“ na terenie Niemiec. Detektywi szukają kosztowności, antyków i obrazów, wartości wielu tysięcy funtów, które zniknęły z domu, stanowiącego własność jednego z niemieckich przedwojennych milionerów w Berlinie. Dom ten zajęty był przez pewnego wyższego oficera angielskiego, który znajduje się obecnie w Londynie. Detektywi uważają, że odpowiedzialną za zniknięcie kosztowności jest żona tego oficera, którą też zamierzają pociągnąć do odpowiedzialności. W trakcie dochodzeń, które trwały przeszło 2 miesiące, ustalono, że i inni oficerowie brytyjscy dopuścili się licznych nadużyć.

MONACHIUM. Na zarządzenie władz wojskowych cała redakcja ukazującego się w Monachium pisma młodzieżowego „Der Ruf“ została z miejsca zwolniona. Rozwiązanie redakcji nastąpiło na skutek opublikowania artykułu, w którym w ostry sposób zaatakowano władze okupacyjne.

BERLIN. W dniu 1 maja Berlin ma się stać terenem wielkiej manifestacji robotniczej. Z 18 dzielnic miasta przemaszczą we wspólnym pochodzie robotnicy przez Bramę Brandenburską do Lustgartenu, gdzie spotkają się z robotnikami z dzielnic wschodnich. Zapowiedziane są przemówienia działaczy partyjnych i przedstawicieli związków zawodowych.

Rakiety szybsze od dźwięku

LONDYN. PAP. Przedstawiciel ministerstwa zaopatrzenia, sir Ben Lockspeiser, oświadczył, że wkrótce dokonane będą próby lotu rakiet szybszych od dźwięku. Rakietę będzie wypuszczona z samolotu typu „Mosquito“ na wysokości około 11 tysięcy m. Automatyczne silniki odrzutowe zaczną działać w chwili wypuszczenia rakiety i nadadzą jej szybkość większą od szybkości dźwięku. Rakietę będzie zaopatrzona w bardzo czułe aparaty, które zarejestrują dokładnie ciśnienie na kadłub i skrzydła w chwili przekraczania krytycznego momentu szybkości, równąjącej się szybkości dźwięku. Po wyczernieniu zapasów paliwa rakietę spadnie do morza i będzie następnie wyłowiona dla dokładnego zbadania notowań aparatów pomiarowych.

Sprawozdanie Marshalla w Białym Domu

WASZYNGTON PAP. W Białym Domu odbyło się zamknięte posiedzenie, na którym minister Marshall złożył prezydentowi Trumanowi oraz członkom kongresu sprawozdanie z konferencji moskiewskiej. Posiedzenie trwało blisko 2 godziny, nie opublikowano jednak żadnego komunikatu. Wrażenia uczestników tej konferencji zostały ujęte przez senatora Bridgeca w słowach: „Uważamy, że nasz minister spraw zagranicznych doskonale wywiązał się ze swego zadania w Moskwie. Jakkolwiek obrady tam zakończyły się bez widocznych efektów, jednakowoż osiągnięto rzecz bardzo konkretną, a mianowicie zdołano wyjaśnić całkowicie wszelkie sprzeczności, co może stworzyć podstawę do powzięcia istotnych uchwał w przyszłości“.

Badania nad energią atomową w Szwecji

SZTOKHOLM. PAP. Rządowa komisja energii atomowej w Szwecji zaleciła powołanie do życia spółki akcyjnej z kapitałem 3,5 miliona koron do badań nad energią atomową. Towarzystwo to miałoby również budować stację energii atomowej. Państwo ma dostarczyć 2 miliony, a przemysł prywatny resztę. Zalecenia komisji zostaną przedłożone parlamentowi w przyszłym miesiącu. Przystąpiono już do eksploatacji złóż uranu, znajdujących się w Szwecji. Nowo utworzone towarzystwo miałoby prowadzić badania w dziedzinie zastosowania energii atomowej dla celów leczniczych i przemysłowych.

Zwiększenie tempa repatriacji

WROCLAW. PAP. Opracowany przez władze plan repatriacji Niemców na miesiąc maj przewiduje znaczne zwiększenie tempa repatriacji Niemców z Dolnego Śląska.

W miesiącu tym z województwa wrocławskiego odejdzie 25 transportów. Pociągi odchodzą będą więc codziennie, prócz niedziel i świąt.

W ramach wznowionej akcji repatriacyjnej do dnia 20 bm. granicę polsko-niemiecką przekroczyło 9 transportów repatriantów niemieckich z Dolnego Śląska, złożonych z 12 tys. osób.

PROCES BIEBOWA

ŁÓDŹ. PAP. Sesję popołudniową Sądu wypełniły przemówienia obrony i ostatnie słowo oskarżonego. Obróńca z urzędu — adwokat Deczyński, w dłuższej mowie starał się wykazać, że wina oskarżonego jest w istocie mniejsza, niż określił ją prokurator. Oskarżony — zdaniem obrońcy — był na stanowisku kierownika zarządu ghetta człowiekiem przypadkowym, jakkolwiek dobrowolnie zgodził się na przyjęcie tej funkcji. Biebow był właściwie tylko wykonawcą rozkazów szefa łódzkiego gestapo dr. Bratfiszca i ograniczył się do formowania transportów. Stosunek oskarżonego do dr. Bratfiszca był stale wrogli.

Następnie Sąd udziela głosu oskarżonemu Biebowi, który wygłasza dłuższy wywód o swoim stosunku do Bratfiszca. Biebow stara się wykazać, przytaczając rozmowy i fakty, których prawdziwość nie może być ustalona i które nie wpłynęły podczas

przewodu sądowego, że stale interweniował u dra Bratfiszca za ludnością żydowską i naraził się gestapo, które mu z tego powodu groziło. Oskarżony posuwa się nawet do twierdzenia, że gestapo, przeświadczone o jego działaniu na korzyść Żydów, próbowało go usunąć ze stanowiska kierownika zarządu ghetta. Następnie oskarżony mówi o tym, jakoby wykorzystał swoje wpływy w armii w celu niedopuszczenia do stworzenia w Łodzi obozu koncentracyjnego i jakoby opóźnił otwarcie obozu w Chełmnie o 2 miesiące.

Głosowne wywody oskarżonego przerwał Przewodniczący, oświadczając, że nie mają one potwierdzenia w aktach. Biebow kontynuował jednak przemówienie, wyrażając w końcu żal za popełnione czyny.

Po ostatnim słowie Biebow Sąd zarządził przerwę do odczytania wyroku.

